

Η ΣΥΝΟΧΗ ΜΑΖΙ ΜΑΣ

Ανοιχτή Διαβούλευση για την Πολιτική Συνοχής στην Κύπρο – Αποτελέσματα και ανάλυση

Περίοδος Αναφοράς: Μάιος – Αύγουστος 2025

Οργάνωση - Υλοποίηση: RegioCop LTD

δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων

- **Φύλο:** ισορροπημένη συμμετοχή ανδρών και γυναικών.
- **Ηλικιακές ομάδες:** Η πολυπληθέστερη ομάδα η ηλικιακή κατηγορία **41-52**, ακολουθούμενη από τις ομάδες 53-65 και 25-32. Η συμμετοχή των νεότερων (19-24) και των μεγαλύτερων (65+) ηλικιών ήταν μικρότερη.
- **Γεωγραφική κατανομή:** ισχυρή εκπροσώπηση από όλες τις επαρχίες, με ιδιαίτερα υψηλή συμμετοχή από τις επαρχίες **Λευκωσίας** και **Αμμοχώστου**.
- **Τομέας απασχόλησης:** Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων προερχόταν από τον **Ιδιωτικό τομέα**. Η συμμετοχή από τον Δημόσιο τομέα ήταν αισθητά μικρότερη.

Measure co-financed
by the European Union

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις που εκφράζονται είναι μόνο του/των συγγραφέα/ών και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για αυτές.»

1. Στόχοι και πλαίσιο της διαβούλευσης

1.1. Ο στόχος της έρευνας

Κύριος στόχος της διαβούλευσης ήταν να συλλέξει τις απόψεις, τις ιδέες και τις προτάσεις των Κυπρίων πολιτών σχετικά με την εφαρμογή της Πολιτικής Συνοχής. Η έμφαση δόθηκε όχι μόνο στην αποτίμηση των υφιστάμενων δράσεων, αλλά κυρίως στον εντοπισμό των μελλοντικών αναγκών και των προτεραιοτήτων, όπως αυτές διαμορφώνονται από την ίδια την κοινωνία. Τα ποιοτικά αποτελέσματα που παρουσιάζονται εδώ θα συνδυαστούν με τα ποσοτικά αποτελέσματα της έρευνας κοινής γνώμης για τη συνοχή που υλοποιήθηκε την ίδια περίοδο.

Η έρευνα αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος «Η Συνοχή μαζί μας» (Cohesion with us), το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής της ΕΕ.

1.2. Το πρόγραμμα «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»

Το Πρόγραμμα «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» αποτελεί το κεντρικό όχημα υλοποίησης της Πολιτικής Συνοχής στην Κύπρο και το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας. Με συνολικό προϋπολογισμό 1,8 δισεκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων τα €969 εκατομμύρια προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το πρόγραμμα αυτό δεν αποτελεί μια αφηρημένη έννοια. Όπως τονίστηκε και στην εισαγωγή του ερωτηματολογίου, το πρόγραμμα υλοποιεί έργα που επηρεάζουν άμεσα την καθημερινότητα των πολιτών, όπως πάρκα, δρόμους, εκπαιδευτικά προγράμματα και υποδομές.

Η παρούσα ανάλυση εστιάζει στο πώς οι πολίτες αντιλαμβάνονται αυτόν τον αντίκτυπο και πώς οραματίζονται την αξιοποίηση αυτών των σημαντικών πόρων στο μέλλον.

2. Μεθοδολογία και ερωτηματολόγιο

2.1. Δομή ερωτηματολογίου

Η διαβούλευση πραγματοποιήθηκε μέσω δομημένου ερωτηματολογίου, το οποίο διανεμήθηκε ηλεκτρονικά και κάλυψε επτά βασικούς θεματικούς άξονες:

1. **Γνώση των έργων:** Διερεύνηση της αναγνωρισιμότητας των έργων του «ΘΑΛΕΙΑ» σε τοπικό επίπεδο.
2. **Αντίκτυπος:** Αξιολόγηση της βελτίωσης στην καθημερινότητα των πολιτών.
3. **Προστιθέμενη αξία:** Αποτίμηση της σημασίας των μεγάλων έργων υποδομής.
4. **Προτεραιότητες:** Καταγραφή των τομέων που οι πολίτες θεωρούν σημαντικούς για μελλοντικές επενδύσεις.
5. **Διαφάνεια:** Αξιολόγηση της ευκολίας εύρεσης πληροφοριών.
6. **Συμμετοχή:** Διερεύνηση της επιθυμίας των πολιτών για ενεργότερη εμπλοκή στη λήψη αποφάσεων.
7. **Εμπειρία:** Καταγραφή της άμεσης εμπειρίας ωφελουμένων από τις διαδικασίες (π.χ. γραφειοκρατία).

2.2. Ποιοτική ανάλυση

Η παρούσα έκθεση δεν αποτελεί μια στατιστική «έρευνα κοινής γνώμης». Δεν εστιάζει στο πόσοι πολίτες επέλεξαν μια συγκεκριμένη απάντηση, αλλά στο τι αποκαλύπτουν αυτές οι απαντήσεις σε συνδυασμό με τα ελεύθερα σχόλια (qualitative free-text answers).

Η ανάλυση εστιάζει:

- Στον εντοπισμό των **κυρίαρχων θεματικών** που αναδύονται από τις προτάσεις των πολιτών.
- Στην ανάλυση των **βαθύτερων αναγκών** που υποκρύπτονται πίσω από συγκεκριμένα αιτήματα.
- Στην καταγραφή των **άμεσων προτάσεων** των πολιτών, οι οποίες αποτελούν το πιο πολύτιμο ποιοτικό δεδομένο της διαβούλευσης.

3. Κύριο εύρημα: το «χάσμα» ενημέρωσης και αναγνωρισιμότητας

3.1. Η έλλειψη σύνδεσης έργων και χρηματοδότησης

Το πιο καθοριστικό εύρημα της διαβούλευσης, το οποίο διαπερνά και επηρεάζει όλα τα υπόλοιπα αποτελέσματα, είναι το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο αναγνωρισιμότητας των έργων και της πηγής χρηματοδότησής τους.

Στην ερώτηση «Γνωρίζετε κάποιο έργο που χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ στην περιοχή σας;», η συντριπτική πλειοψηφία των απαντήσεων ήταν **«Όχι, δεν γνωρίζω κανένα»**. Ελάχιστοι ήταν αυτοί που απάντησαν «Ναι, γνωρίζω συγκεκριμένα έργα» ή «Γνωρίζω ότι υπάρχουν αλλά δεν ξέρω ποια».

Αυτό το εύρημα δεν υποδηλώνει απαραίτητα ότι δεν γίνονται έργα, αλλά ότι **η σύνδεση μεταξύ του έργου (π.χ. ενός νέου πάρκου) και της πηγής χρηματοδότησης (Πολιτική Συνοχής / Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ) απουσιάζει πλήρως** από την αντίληψη του μέσου πολίτη.

3.2. Ο αντίκτυπος στην εκτίμηση της βελτίωσης

Αυτή η έλλειψη αναγνωρισιμότητας έχει άμεσο αντίκτυπο στην ικανότητα των πολιτών να αξιολογήσουν τα οφέλη. Στην ερώτηση «Έχετε παρατηρήσει κάποια βελτίωση στην καθημερινότητά σας από έργα που χρηματοδοτήθηκαν από ευρωπαϊκά ταμεία;», οι κυρίαρχες απαντήσεις ήταν αναμενόμενα **«Δεν μπορώ να το εκτιμήσω»** και **«Όχι, καμία αλλαγή»**.

Είναι ποιοτικά σημαντικό να αναλυθεί ότι ένας πολίτης μπορεί καθημερινά να χρησιμοποιεί μια υποδομή που χρηματοδοτήθηκε από τη Συνοχή (π.χ. ένας βελτιωμένος δρόμος), αλλά εφόσον δεν γνωρίζει την πηγή, δεν μπορεί να πιστώσει την όποια βελτίωση στα ευρωπαϊκά ταμεία. Το χάσμα ενημέρωσης μεταφράζεται άμεσα σε χάσμα αναγνώρισης του αντικτύπου.

4. Προτεραιότητες: στροφή στην κοινωνική υποδομή

Παρά τη δυσκολία στην αξιολόγηση του παρελθόντος, οι πολίτες έχουν εξαιρετικά σαφή εικόνα για το μέλλον. Όταν ρωτήθηκαν τι έργα *θα ήθελαν* να χρηματοδοτηθούν, οι προτάσεις τους (τα ποιοτικά, ελεύθερα κείμενα) αποκαλύπτουν μια σαφή στροφή από τα έργα «βιτρίνας» στις άμεσες κοινωνικές ανάγκες.

Η πλειοψηφία αναγνωρίζει ότι τα μεγάλα έργα «έχουν μεγάλη αξία», αλλά ένα σημαντικό και ποιοτικά διακριτό ποσοστό τονίζει ότι **«Έχουν αξία αλλά υπάρχουν πιο σημαντικές προτεραιότητες»**. Η ανάλυση των προτάσεων δείχνει ποιες είναι αυτές οι προτεραιότητες.

4.1. Προτεραιότητα 1: υγεία και κοινωνική μέριμνα

Η Υγεία και η στήριξη των ευάλωτων ομάδων αναδείχθηκε ως κυρίαρχο αίτημα. Οι πολίτες δεν ζήτησαν απλώς «επενδύσεις στην υγεία», αλλά ήταν πολύ συγκεκριμένοι:

- **Νοσοκομεία:** Το αίτημα για **«Νοσοκομεία»** και η αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού χάους και της αστυνόμευσης ήταν έντονα.
- **Εξειδικευμένη φροντίδα:** Υπήρξε σαφής εστίαση στις ανάγκες της τρίτης ηλικίας και των ΑμεΑ, με προτάσεις για **«Στήριξη αμεα, 3ης ηλικίας & ατόμων με άνοια»**, **«Στήριξη ατόμων με ψυχική αναπηρία»**, **«Γηροκομείο»** και **«Κέντρα άνοιας»**.
- **Γεωγραφική στόχευση:** Η ανάγκη για επενδύσεις στην υγεία συνδέθηκε και με συγκεκριμένες περιοχές, όπως φαίνεται από την πρόταση: **«Στον τομέα υγείας και στα νοσοκομεία. Στην επαρχία Αμμοχώστου το νοσοκομείο που έχουμε υστερεί σε πολλά θέματα»**.

4.2. Προτεραιότητα 2: στέγαση και παιδεία

Αμέσως μετά την υγεία, οι πολίτες τοποθέτησαν δύο θεμελιώδεις πυλώνες της κοινωνικής συνοχής: τη στέγη και την παιδεία.

- **Στέγαση:** Το στεγαστικό πρόβλημα αναδείχθηκε ως κορυφαία προτεραιότητα, με άμεσες προτάσεις για **«Κοινωνική Κατοικία»**, **«Στέγη»** και εστίαση στον τομέα **«Στεγαστικό»**.
- **Παιδεία:** Η παιδεία θεωρείται επένδυση στο μέλλον. Οι προτάσεις δεν ήταν γενικές, αλλά εστιασμένες:
 - Δημιουργία **«Σχολές για τεχνικούς, πανεπιστήμια»** και **«γεωργικές σχολές»**.
 - Αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών, όπως το **«Δημοτικό σχολείο στον Πανιωτή στην Λεμεσό»**.
 - Ένα σχόλιο συνόψισε την κοινωνική διάσταση της παιδείας: **«Να μπορέσουμε να σπουδάζουμε τα παιδιά μας όσοι δεν έχουμε την ικανότητα»**.

5. Προτεραιότητες: ποιότητα ζωής, αστική ανάπτυξη και οικονομία

Παράλληλα με τις πιεστικές κοινωνικές ανάγκες, οι πολίτες παρουσίασαν ένα σαφές όραμα για την καθημερινότητά τους, εστιάζοντας στο αστικό περιβάλλον και στις ευκαιρίες για τη νεολαία.

5.1. Το αίτημα για αστικό πράσινο και κινητικότητα

Η βελτίωση της ποιότητας ζωής στις πόλεις ήταν κεντρικό θέμα.

- **Πράσινο και ελεύθεροι χώροι:** Υπήρξε καταιγισμός προτάσεων για «Περισσότερα πάρκα» , «Παιδικές χαρές» , «Πάρκο» , «δημιουργία βοτανικού η αλλού είδος πάρκου» και «περισσότερο πράσινο». Ένας πολίτης συνέδεσε άμεσα τα πάρκα με την ψυχική υγεία: «Έχει να κάνει με την ψυχολογία. Περισσότερα πάρκα για παιδιά».
- **Κυκλοφοριακό και βιώσιμη κινητικότητα:** Το κυκλοφοριακό πρόβλημα αποτελεί μείζονα πηγή τριβής. Οι πολίτες ζήτησαν συγκεκριμένες λύσεις:
 - ο Βασικές υποδομές: «Δρόμους πεζοδρόμιο» , «Μεγαλύτερα πεζοδρόμια» , «Χώροι στάθμευσης».
 - ο Ριζικές λύσεις: «Αν βοηθούσαν στη αποσυμφόρηση της κίνησης των αυτοκινήτων με υπόγειες η υπερυψωμένες γέφυρες».
 - ο Ένα σχόλιο ήταν κατηγορηματικό: «Η κατάσταση με τα αυτοκίνητα και την κίνηση είναι εκτός ελέγχου!».
 - ο Παράλληλα, ζητήθηκαν «ποδήλατόδρομοι».

5.2. Εστίαση στη νεολαία και την τοπική οικονομία

Η οικονομική ανάπτυξη συνδέθηκε άμεσα με τη στήριξη της νέας γενιάς και των τοπικών βιομηχανιών.

- **Νεολαία:** Ένα επαναλαμβανόμενο αίτημα ήταν η άμεση στήριξη των νέων: «Να δώσουν λεφτά στους νέους» και να δημιουργηθούν «Επιχειρήσεις για νέους».
- **Τοπική ανάπτυξη:** Οι πολίτες αναγνώρισαν τον Τουρισμό και τον Πολιτισμό ως βασικούς πυλώνες, αλλά ζήτησαν και στοχευμένες επενδύσεις σε «Έργα υποδομών μεταποίησης».

6. Το διπλό εμπόδιο: γραφειοκρατία και έλλειμμα εμπιστοσύνης

Η διαβούλευση ανέδειξε δύο θεμελιώδη εμπόδια που εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών: την αρνητική εμπειρία της γραφειοκρατίας και ένα βαθύ έλλειμμα εμπιστοσύνης στη διαφάνεια των διαδικασιών.

6.1. Η εμπειρία του ωφελούμενου: «όχι καλή»

Στην ερώτηση 7, η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών απάντησε **«Δεν έχω συμμετάσχει»** ποτέ ως ωφελούμενος σε κάποια δράση. Αυτό από μόνο του είναι ένα κρίσιμο εύρημα. Το σημαντικότερο ποιοτικό στοιχείο, ωστόσο, προέρχεται από την εξαιρετικά μικρή μειοψηφία που έχει συμμετάσχει.

Όταν κλήθηκαν να αξιολογήσουν την εμπειρία τους σε σχέση με τις **«Γραφειοκρατικές διαδικασίες»**, η απάντησή τους ήταν σχεδόν καθολικά **«όχι καλή»**. Το ίδιο αρνητική ήταν η εικόνα και για τη **«Σαφήνεια των όρων συμμετοχής»**.

Αυτό υποδηλώνει ότι η ίδια η διαδικασία συμμετοχής λειτουργεί ως **αντικίνητρο**. Η αρνητική εμπειρία όσων προσπαθούν, αποθαρρύνει τους ίδιους να ξαναπροσπαθήσουν και λειτουργεί αποτρεπτικά για τον ευρύτερο πληθυσμό.

6.2. Δυσκολία στην πρόσβαση και κρίση εμπιστοσύνης

Το πρόβλημα της γραφειοκρατίας επιδεινώνεται από την έλλειψη διαφάνειας. Οποιαδήποτε μελλοντική προσπάθεια πρέπει να αντιμετωπίσει αυτό το έλλειμμα εμπιστοσύνης.

- **Δυσκολία πρόσβασης:** Οι περισσότεροι πολίτες λένε **«Δεν έχω προσπαθήσει ποτέ»** να αναζητήσουν πληροφορίες. Όσοι όμως προσπάθησαν, αξιολόγησαν την εμπειρία ως **«Σχετικά δύσκολο»** ή **«Πολύ δύσκολο»**.
- **Λόγος αναζήτησης:** Είναι κρίσιμο ότι ο κύριος λόγος που οι πολίτες αναζητούν πληροφορίες δεν είναι για να ελέγξουν την πρόοδο των έργων, αλλά για να βρουν **«Ευκαιρίες για να χρηματοδοτήσω άμεσα εμένα ή την επιχείρησή μου»**. Ακολουθεί η «Ενημέρωση για τα έργα σε εξέλιξη στο δήμο μου».
- **Κρίση εμπιστοσύνης:** Αυτή η δυσκολία, σε συνδυασμό με το χάσμα ενημέρωσης, τροφοδοτεί έναν βαθύ κυνισμό. Τα σχόλια των πολιτών ήταν αποκαλυπτικά:
 - ο «ΟΛΑ! Με τα λεφτά που έπρεπε ήδη να χρηματοδοτηθούν και αυτά τα λεφτά **τα έφαγαν πολιτικοί**».
 - ο «Αν αρχίσουν να δίνουν τα λεφτά που **κλέβουν οι πολιτικοί** τόσα χρονιά όλα θα είναι θετικότερα».
 - ο «Δεν ξέρουμε καν τι έργα έχει θέλει κάθε κοινότητα! **Τα παίρνουν όλοι κρυφά**».

7. Το «πώς» της επόμενης μέρας: Συμμετοχή

Παρά την απογοήτευση, τον κυνισμό και την αίσθηση αποκλεισμού, το πιο ελπιδοφόρο εύρημα της διαβούλευσης είναι η σχεδόν καθολική επιθυμία των πολιτών να συμμετέχουν.

7.1. Η σαφής επιθυμία για εμπλοκή

Στην ερώτηση «Θα θέλατε να έχετε περισσότερες ευκαιρίες να εκφράσετε τη γνώμη σας για το ποια έργα πρέπει να χρηματοδοτηθούν;», η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών απάντησε με ενθουσιασμό **«Ναι, θα το ήθελα πολύ»**.

Αυτό δείχνει ότι οι πολίτες δεν είναι αδιάφοροι. Αντιθέτως, αισθάνονται αποκλεισμένοι από μια διαδικασία στην οποία θέλουν να έχουν λόγο, αλλά δεν ξέρουν πώς ή αισθάνονται ότι δεν «αξίζει» τον κόπο λόγω της γραφειοκρατίας.

7.2. Προτάσεις πολιτών για ένα νέο μοντέλο συμμετοχής

Οι πολίτες δεν έμειναν μόνο στην επιθυμία, αλλά πρότειναν συγκεκριμένους, πρακτικούς και σύγχρονους τρόπους για να γίνει πράξη αυτή η συμμετοχή. Οι προτάσεις τους κινούνται σε δύο άξονες: **Ενημέρωση** και **Αλληλεπίδραση**.

1. Άμεση, απλή και τακτική ενημέρωση:

- Οι πολίτες ζητούν απλή **«Ενημέρωση»** και **«Ενημέρωση με email»**.
- Ζητούν η ενημέρωση να είναι τακτική και στοχευμένη: «Θα ήταν καλό να **ενημερώνονται τακτικά οι πολίτες** για τις ελλείψεις που υπάρχουν και για τα βήματα που θα γίνουν για επίλυση τους».
- Η ενημέρωση πρέπει να είναι «καλύτερη» και να εξηγεί «τι γίνεται».

2. Σύγχρονα και ψηφιακά εργαλεία αλληλεπίδρασης: Οι πολίτες απέρριψαν τις πολύπλοκες διαδικασίες και ζήτησαν ευέλικτα, ψηφιακά εργαλεία:

- **«Ηλεκτρονικές δημοσκοπήσεις», «γκάλοπ», «ανακοινώσεις στα social media», «Online platforms».**

3. Άμεσος διάλογος: Παράλληλα με τα ψηφιακά μέσα, υπάρχει η ανάγκη και για άμεση επαφή: **«Διαβούλευση», «Ανοικτες παρουσιάσεις** στους πολίτες για συζήτηση», **«Δημόσιος Διάλογος».**

8. Συμπερασματική ανάλυση και ποιοτικές συστάσεις

8.1. Σύνοψη ευρημάτων

Η δημόσια διαβούλευση των πολιτών ανέδειξε ένα κεντρικό παράδοξο: ενώ η Πολιτική Συνοχής διαθέτει τεράστιους πόρους για έργα που επηρεάζουν την καθημερινότητα, οι πολίτες αφενός **δεν γνωρίζουν** γι' αυτά και αφετέρου **αισθάνονται αποκλεισμένοι** από τη διαδικασία, θεωρώντας την πολύπλοκη και αδιαφανή.

Αυτό το έλλειμμα εμπιστοσύνης και ενημέρωσης τροφοδοτεί τον κυνισμό. Παρόλα αυτά, η επιθυμία για συμμετοχή παραμένει εξαιρετικά ισχυρή. Οι πολίτες ζητούν μια θεμελιώδη αλλαγή προτεραιοτήτων: λιγότερη έμφαση σε αποσπασματικά έργα και περισσότερη σε **δομικές κοινωνικές ανάγκες**, όπως η Υγεία, η Κοινωνική Στέγαση και η Παιδεία.

8.2. Στρατηγικές προτάσεις

Οι προτάσεις των πολιτών, όπως προέκυψαν από τη διαβούλευση, κινούνται σε δύο ταχύτητες. Σε άμεσο επίπεδο, οι πολίτες ζητούν μια ριζική αλλαγή στον τρόπο επικοινωνίας και συμμετοχής για να αντιμετωπιστεί το έλλειμμα εμπιστοσύνης. Προτείνουν την υιοθέτηση απλών, σύγχρονων εργαλείων όπως ηλεκτρονικές δημοσκοπήσεις και τακτική ενημέρωση μέσω email και social media, αντί να αναγκάζονται να αναζητούν πληροφορίες σε δύσχρηστες πλατφόρμες. Παράλληλα, τονίζουν την ανάγκη για ουσιαστική απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών, η πολυπλοκότητα των οποίων σήμερα λειτουργεί αποτρεπτικά για όσους πολίτες επιχειρούν να συμμετάσχουν ως ωφελούμενοι.

Σε μακροπρόθεσμο στρατηγικό επίπεδο, οι πολίτες στέλνουν ένα σαφές μήνυμα για νέες προτεραιότητες στις επενδύσεις. Ζητούν μια σαφή στροφή σε απτές κοινωνικές υποδομές, δίνοντας έμφαση στην κοινωνική κατοικία, την υγεία και τη στήριξη ευάλωτων ομάδων, όπως οι ηλικιωμένοι και τα ΑμεΑ. Η παιδεία και η ποιότητα ζωής αναδεικνύονται σε βασικούς πυλώνες, με μαζικά αιτήματα για περισσότερα πάρκα, ποδηλατοδρόμους και ριζικές λύσεις στο κυκλοφοριακό. Τέλος, δίνεται έμφαση στην οικονομία με επίκεντρο τη νέα γενιά, μέσω της στήριξης επιχειρήσεων για νέους.